

7.7 Založenie kapucínskeho kláštora v Kostnici

Prednorakúska vláda arcikniežatu Maximiliánovi Habsburskému
Innsbruck 1602

Dvadsať rokov po založení (prítomnosti) v Altdorfe mala Švajčiarska provincia už vyše dvanásť kláštorov. Podľa strategického plánu sa usadil rád najprv v dôležitých mestách katolíckeho Švajčiarska (po Uri, Nidwaldenne a Luzerne v r. 1585 a Schwyzi, v r. 1588 v Solothurne, a v r. 1595 v Zugu). Súčasne sa odvážili kapucíni vedomí si cieľa aj do nábožensky ohrozených oblastí centrálného oblúka (Appenzell 1586, Baden 1588, Frauenfeld 1595, Rheinfelden 1596). Na prelome storočí sa im podarilo prejsť za Rýn: v r. 1599 na severe založili Freiburg v Breisgau, v r. 1601 na východe kláštor vo Feldkirchu. Povolanie kapucínov do biskupského mesta Kostnice pri Bodamskom jazere bolo v r. 1603 – súčasne so založením kláštora v Raperswille a Alasskom Ensisheime.¹ List Insbruckej vlády poodkrýva, kto popri predstavených rádu i vyššie postavených ovplyvňoval stratégiu rádu vo Švajčiarskej provincii: svetská vrchnosť a pápežský nuncius v Luzerne. Kostnica nechcela povolať kapucínov a jezuitov do mesta zároveň, tak ako to bolo v Luzerne v Solothurne a Fribourgu: kvôli hospodárskym motívom boli uprednostnení kapucíni a zabránilo sa vzniku jezuitského kolégia.

9732 Vysokoctený atď.

Vašej kniežacej najjasnejšej výsosti nechcem z poslušnosti zatajiť, čo nám oznámil pán Jakob Fugger, slobodným pán a dómsky prepoš z Kostnice v liste poslanom 6. marca a označenom písmenom A.² List je od nuncia Jeho pápežskej Svätosti vo Švajčiarsku, pána Johana, biskupa Veglia,³ viackrát v ňom nástojčivo prosil zohľadniť prostriedky a spôsoby, aby bolo v meste Kostnici umožnené a postavené chudobné obydlie pre niekoľko málo pánov kapucínov.

Pohol veci až tak dopredu, že už bolo postarané o stavbu obydlia a vedľajšie výdavky. Ešte nám chýbalo, aby sa niekto podujal na to, aby bol prijatý takýto bohumilý rád múdрым rozhodnutím mesta Kostnice. Preto nás pokorne poprosil, aby sme požiadali čestnú radu a mešťanov o prijatie kapucínov, aby ste ich k tomu primáli a povzbudili.

9733 Okrem toho nás vyššie spomínaný nuncius jeho pápežskej svätosti v liste, ktorý je uvedený ako príloha pod písmenom B⁴ poučil, že sa o toto prijatie túžobne neusiluje a nežiada oň len klérus, ale aj rada a celá mestská obec, preto sme na nič nezabudli,

¹ Text do dnešnej nemčiny preložil Ferdinand Fusch zo Švajčiarskej provincie. Originálny text v nárečí sa nachádza v knihe kópií. Rímskej cisárskej výsosti 1602-1603 (Tyrolský krajinský archív v Innsbruku) a bol editovaný Hansom Norbertom Huberom v I frati cappucini 4,773-778.

² List sa v archívoch nenašiel.

³ Giovanni della Torre, doktor práva biskup z Veglia od 1589-1612 pôsobí v Luzerne ako nuncius od novembra 1595-1606(HSII/1,44)

⁴ Ani tento sa doteraz v archívoch nenašiel a nasledovné prílohy.

aby sa neuskutočnilo toto užitočné dielo len na Božiu česť a Jeho Božského mena, ale aj na povzbudenie blížneho a na rozmnoženie kresťanského božieho ovocia.

Pretože nám okrem vyššie menovaných listov nebolo známe, ako sa majú veci v Kostnici, či sa môže uskutočniť takáto stavba bez zvláštnej žiadosti mestskej rady, požiadali sme v liste o správu najmilostivejších pánov, radu jeho rímsko-cisárskej Výsosti a predsedu Kostnice. Pritom sme ho poverili, aby si prizval niektoré dôveryhodné a rozumné osoby a aby s nimi obratom a súhrne dohodol a premyslel túto záležitosť, hoci aj v malom kruhu a doručil nám na to svoj názor a posudok rady spolu s jeho rozhodnutím.

9734 Nato ústne predniesol žiadosť Shultheissa Marxa, miestodržiteľa oblasti, u Christoffa Lebbhardta, starostu, a u Jakoba Hutlina, mestského správcu, v prítomnosti doktora Hektora Dronspergera mestského pisára. Potom čo si to títo premysleli, niekoľko dní potom mu písomne predstavili svoje myšlienky. Vaša kniežacia najjasnejšia Výsosť si to môže milostivo pozrieť v liste napísanom 13. apríla označenom písmenom C spoločne s ďalšími prílohami. Medzi iným sa z toho nedá vyčítať, žeby sa medzi osobami vybranými správcom vyjadřila zhoda ohľadom naznačeného schválenia, ako chcel pápežský pán nuncius, ale aj čo vyhlasuje súhlasne klérus, ako aj ctená rada a mestská obec. Proti príchodu pánov kapucínov by však boli menej proti, ale len vtedy, ak by boli uchránení od prijatia väčšieho počtu jezuitov a zriadenia plánovaného seminára a boli by od tejto záťaže úplne odbremenení. Prípravné práce na zriadenie kolégia a seminára jezuitov v Kostnici sú už v takej miere uskutočnené prostredníctvom poverených komisárov výlučne od jeho cisárskej výsosti kvôli prejavenej vážnosti a zápalu, že sa to už nedá vrátiť späť. Práce sa momentálne nekonajú kvôli kresťanskej smrti jeho veľkokniežacej milosti pána Andreeasa, rakúskeho kardinála a kostnického biskupa.⁵

9735 Ohľadom tohto som vás v správe tretieho minulého mesiaca septembra poslušne spravil a pripomenul Vašej kniežacej jasnosti vo svojom posudku pripravenom pre tento účel. Vyššie spomenutého správcu Kostnice sme predniesli minulého tridsiateho augusta, že – potom čo už sú kryté náklady na stavbu na zriadenie obydlia zmienených pánov kapucínov – že od mesta Kostnice a mestskej obce sa neočakáva, aby na to prispeli. O to viac však – majú pred očami ochotné prijatie blížneho a rozmnoženie kresťanského božieho ovocia – je na každého slobodnej vôli, čo im bude chcieť darovať v budúcnosti na ich živobytie ako almužnu. Aby sme nezanedbali použiť všetky lacné a nápomocné prostriedky, mal by toto predniesť celej ctenej rade. Nech im ukáže koľko užitočného z toho môže vzísť a prehovorí ich a primáje k tomu, aby prijali už toľkokrát spomínaných pánov kapucínov. Pritom ale nesmie byť znemožnené alebo zabránené zriadenie pripravovaného jezuitského kolégia a seminára.

⁵ Andreas z Rakúska bol ako biskup v Kostnici v rokoch 1589-1600. Syn Ferdinanda Tyrolského sa narodil v r. 1558 v Čechách. Pretože mu cisár Rudolf II. odňal nástupnícke právo v Tyrolsku, dostal v r. 1576 kardinálsky klobúk. Je považovaný za biskupa reformy, v r. 1592 povoláva dvoch jezuitov na založenie diecézneho seminára, zomiera ale predčasne v novembri 1600 na jubilejnej púti na prechladnutie. (HS I/2,412-418)

9736 Okrem toho z nám zaslaným listov, ktoré sa toho týkajú, z minulého septembrového dňa od vyššie uvedeného správcu a označeným písmenom D, vyplýva, že vyjadrujú dobroprajný súhlas na vyberanie tých almužien, ktoré im každý v dobrej vôli a sám od seba, chce prispieť na ich živobytie. Pre samotnú stavbu a iné náklady, ktoré sú potrebné pre toto dielo, nemožno od neho nič očakávať, ale na to má prispieť pán dómsky prepošt. Za týchto podmienok by sa celkom zasadili za prijatie a ujatie často spomínaných kapucínov celkom v zmysle Jej cisárskej Výsosti a z najponíženejšej a najposlušnejšej úcty k Vašej kniežacej jasnosti.

Želajú si tiež, aby bol odsúhlasený určitý počet osôb (prebývajúcich) v kapucínskej usadlosti, nie viac ako šesť, z čoho by jeden mal byť kazateľom, ktorým by sa zabezpečila kazateľnica. Ponížene tiež prosili o to, aby Vaša kniežacia Jasnosť na základe Vášho najmilostivejšieho rozhodnutia a uznesenia doručila odpovedajúce oznámenie o pokračovaní tohto vysoko užitočného diela už často menovanému pánovi Fuggerovi ako dómskemu prepoštovi. To isté prosím urobte aj pre nás atď.

12. októbra 1602

Kniežacej Jasnosti atď.

Vláda